

Bokrecension

Global uppvärmning och lokal politik

Boken är utgiven av: Santérus Academic Press Sweden (2009). 136 sidor.

Boken är skriven av: Ylva Ugglå och Ingemar Elander (red.).

Recensionen är skriven av: Ylva Norén Bretzer

Denna lilla bok rymmer ett högaktuellt tema: klimatpolitiken. Klimatpolitikens aktualitet har understrukits genom Al Gores film *En obekväm sanning* och innan år 2009 är slut kommer världens politiska ledare att diskutera framtidens klimatlösningar på ett toppmöte i Köpenhamn. Denna bok utgör ett viktigt inlägg från svenska samhällsvetare i ärendet, inlägg som vi snarare är vana att höra från naturvetenskapliga och ekonomiskt orienterade kolleger. I detta perspektiv utgör boken ett mycket välkommet bidrag till frågan om klimatpolitikens genomförande och förutsättningar på det lokala planet.

Under 2000-talet har det svenska miljöarbetet i kommunerna noterat en förändring från Lokalt Agenda 21-arbete till miljömål, och bland dessa har just klimatmålet kommit att öka sin viktighetsnivå betydligt mer jämfört med andra miljömål. Denna bok fokuserar på *kommunerna* och den del av klimatpolitiken som det finns rådighet för kommunerna att ha någon inverkan på. Antologin¹ samlar statsvetare, medieforskare, sociologer och geografer i en gemensam betraktelse kring klimatfrågornas komplexitet på det lokala planet.

Montin lyfter fram att klimatpolitiken kan karaktäriseras som *tredje generationens politik*, i ett resonemang där han tillskriver första generationens politik de frågor som hörde samman med demokratins genombrott. Den andra generationens

politik handlade om välfärdsstatens uppbyggnad och konsolidering, medan tredje generationens politik skär på tvärs gentemot den traditionella sektorsindelningen. Den är gränsöverskridande och bygger mer på att använda befintliga resurser på ett nytt sätt, snarare än att ytterligare resurser ska tillföras dessa politikområden. Trots denna relativa knapphet i resurser, finner Montin flera skäl till att ett antal kommuner ändå väljer att bedriva miljöpolitik. Sådana förklaringar handlar om ett professionellt kunnande i kommunerna, lokala drivkrafter och viljan att försöka sammanfoga tillväxtambitioner med långtgående miljö- och klimatpolitiska ambitioner. Kommunerna är i högsta grad mycket viktiga aktörer när det kommer till att genomföra klimatrelaterade förändringar.

Kunskapssociologerna Lidskog och Uggle diskuterar utbildning, lärande och kunskap som en central del av den statliga styrningen i klimatpolitiken. Konkretiserat talar de om *kommuner som lärande organisationer*, där möjligheten till kapacitetsbyggande och sektoriell samordning är viktiga komponenter. Kommunal energieffektivisering är ett exempel på detta, där styrning och förändring av lokala diskurser möjliggör mer klimatvänliga normer och lösningar.

Klimatarbetets lokala möjligheter och begränsningar diskuteras av Gustavsson m fl. De granskar klimatarbetet i Växjö och Sundsvall, två kommuner där skogen är viktig. Sundsvall har ökat sitt koldioxidutsläpp jämfört med 1990 års nivå, medan Växjö har minskat sitt med ca 30 procent. Författarna noterar att den lokala miljöpolitikens aktörer är engagerade tjänstemän – *eldsjälar* – och enskilda politiker som ger verksamheten tydliga mandat eller riktlinjer i miljöarbetet. En central komponent för att lyckas med genomförandet är att ingå i många olika nätverk. Uggle konstaterar att svenska kommuners sätt att förbereda sig på klimatanpassning i allmänhet varierar stort. För vissa kommuner är detta en icke-fråga, medan andra har börjat genomföra sårbarhetsanalyser och att vidta åtgärder för minskad sårbarhet.

Boken avslutas med att anknyta till två olika böcker som kom 2008, som båda behandlade klimatpolitiken. Christian Azar förespråkade stora politiska satsningar, medan Stefan Fölster rekommenderade en friare marknad och ökad konsumtion. Till stor del visar hela boken att båda dessa dimensioner är viktiga på var sitt sätt, samtidigt som huvudbidraget är att synliggöra kommunerna som självständiga aktörer i klimatpolitiken.

Hur kommunerna agerar som självständiga aktörer är ett synnerligen viktigt bidrag, till den förvaltningspolitiska debatten. Staten och miljöministern i all ära, men det går inte att skriva på några internationella överenskommelser utan att något ska genomföras. I linje med detta genomförande är kommunerna en av de mest centrala aktörerna. En kritisk notering skulle kunna vara att boken håller en alltför beskrivande ton, medan ansatser till förklaringar tonats ned. Till författarnas försvar kan dock sägas att detta fält inte är särskilt utforskat, utan ligger öppet för pionjärstudier. Författarna redogör för ett antal fall, till vilka många till på sikt skulle kunna fogas för att bygga en mer generell förståelse för klimatpolitikens genomförande och varierande förutsättningar. Inte desto mindre lämpar sig boken

för såväl studenter som yrkesverksamma med ett intresse för att inte bara *prata om* klimatpolitik, utan att också förstå centrala villkor för att också *genomföra* beslutad politik.

Fotnoter

¹ Övriga medverkande författare är: Eva Gustavsson, Rolf Lidskog, Mats Lundmark, Stig Montin och Ulrika Olausson.